

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Poggii Florentini Oratoris || Clarissimi, Ac Sedis Apo.||
Secretarii Opervm ||**

Poggio Bracciolini, Gian Francesco

Argentinae, 1513

VD16 ZV 12623

In libros de miseria human[a]e con[d]itionis Henrici Bebelij proludium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14341

DE NOBILITATE
¶ Reuerendo in Christo Patri & viro eruditissimo Leonardo Dür / Ab-
bati Adelbergensi: utriusq; iuris Doctori: atq; per Alemāniam Bava-
riamq; ordinis Premonstratenſiū: Viſitori / hoc est Episcopo & super
intendenti optime merito Henricus Bebelius Salutem dicit.

Poggij &
L. Valle p̄
ſtancia

Cum exactis tempibus in tuo monasterio / pater reuerende atq; mihi obseruari
dissime / inter alia tūc in me humanitatis argumenta / duxisses me in cubiculū tuū
varijs variarū disciplinarū libris referētis: offendi inter cetera / quedā nondū impres-
sa aut multū vulgata / licet in aliquibus manca opuscula Poggij Florentini oratio-
nis omnium suo tempore / tam ad bene q̄ male dicendū acernimi. Vnde sum nō pas-
sum gauisus: q̄ tuo auspicio / & mea opera etiam aliquando in lucem prodirent:
propterea q̄ summā in illis eruditionē / genus autē dicendi copiosum & omnium ve-
nustissimū deprehendere liceret: & tanta facilitate felix: ut illum torrentē fa-
cili-
dign non operosa diligentia / sed natura ipsa sua sponte effundere videat. Et licet mi-
mis acerbē insectetur Laurentiū Vallam hoīem doctissimū: non tamen mihi per-
suaadet / quicquā esse diminuendū de illius existimatione. Non enim ego Poggium
ob id / audandū cenſeo: quia scripsit contra Vallam / & quidē copiose atq; digne-
tissime: nec quēq; probo qui male dicentia pugnat: idē propriū est meretricum
& scurrarū in triumphis & tabernis contra quosq; latrantū. Ideo Poggij emulatiōe
vel iniuriā exasperatū / existimo male sensisse de Vallā: nec eadē et adhiōendam
cenſeo: cum scripsit contra inimicū. Nec item Laurentiū Vallam aut probo / aut
audio contra Poggij fulminantē atq; remotē: nemo enim satis / idoneus est tes-
tis contra inimicū suum. imo peius iudicant sapientes de eo qui detrahit / mordet
& maledicit / q̄ de eo qui patitur illas detractiones. Cum igitur ambo in se inuicem
fuerint grassati per omne genus contumeliarū & maledicentię: ego qui eloquē-
tiam tūc & eruditionē quero / neutrum ex alterius scriptis iudico: & cum ambo ius-
tint disertissimi: elegantia tamen & elaborata oratione Vallam prestare duco. Ce-
terum copia / venustate / facilitate / naturali & sponte nascenti eloquentia / iucunda
tateq; in affectata longissime precellere Valle Poggij non est ambiguum. Poggij
itaq; eloquentiā probo: quāq; hegligentē esse existimo minime. Inueni autē inter
illos Poggij libellos: Vnum de nobilitate iucundissimū: Aliū autē de miseria hu-
manę conditionis non iucundissimū modo / verū utilissimū etiam: quem cum ad
finem vsq; pellegissem: mirum dictū est (visa ante oculos tanta exemplorum co-
pia cōmuni hominū miseria) quantū exererim animū meū ad oēm iniuriā for-
ter perferendā: & quantū me animauerim ad omnium malorum patientiā. Cum
enim sepe malorum persecutionē sim passus: partim Gramatistarū. qui cum nihil ip-
sciant cōponere ad hominū utilitatem: tribus tūc vel quattuor vocabulis superbi-
entes / atq; omnibus locis inculcantes: omnes homines pre se contemnit: partim eo-
rum qui ex cōmentarijs meis se lesos arbitrantur: dum ibi pro eliminanda lingua la-
tina quedam vocabula dixi barbara: quibus ipsi frequenter utuntur. Et licet pro-
pter virtutem / hoc est studiū meum & laborem / quem adhuc pro repurganda
& instauranda lingua latina sim factus inimicis meis iniurus: nihilominus tamen
perturbabar nō mediocriter illis aduersariorū studijs: qui quoquo modo mihi in
cōmodare conabant. Sed nūc lectis Poggij de humana miseria duobus libris / opti-
me me cōsolor. dum legam tam apud grecos q̄ latinos semper fortissimos / opti-
meq; de R. p. meritis / simul atq; doctissimos fuisse propter virtutem inuitos: &
aut violenta morte / aut exilio inimicorū in se odium fatiisse: ut semp capitale vi-
sum fuerit magnis viris patriam beneficijs & rebus gestis illustrasse: cōseruasse
auxisse. Ex latinis annumerat Valerius Maximus / et post eum Poggij nos-
trum Romulum: Camillum: Scipionē a phricanū superiorem: A phricanū posteriorem

Gramati-
starū sup-
biens penu-
ria.

Scipionē nasicam; P. Lentulū; Seruilīū halam; Iulium Cefarem. M. Ciceronē. Gn.
 Carbonē viros in R. Rep. R. o. oim clariffimos. Ex grecis Lycurgū legumiatore apud
 Lacedemonios; quē Apollo pythius utrū deum an hoīem appellaret fallus est se
 nefcīre. Theſea Athenienſem; Solonem legū latore apud Athenienſes; Milciadē
 Aniliidem cognomento iuſtum; Themiftodem; Phocionem viros ex omī Grecia
 nobiliſſimos; atq; rebus geſtis de ſuis optime meritos: quos omēs ingrata patria
 aut trucidauit aut exilio mulctauit. Proinde cum videam tantos viros tantis ſem
 per iniurijs/odijs/atq; pſecutiōibus fuiſſe affectos; ego homo imloctus puſilluſq;
 multo equiori animo patiar poſt haec aduerſariōrū meorū compoſitas in me inimi
 citias; dum illi paſſi ſint ſemper/qui virtute ipſa inuidiam ſupare debuerant. Qui
 cūq; igitur hunc librum ſtudioſe legerint: non dubito ſummā ex eo utilitatem/
 preſentiffimāq; omniū aduerſitatū medicinam reportaturos; Vnde gratias am
 pliſſimas Poggio habere dēbent huius auctori; nec minores tibi pater rees
 de: in cuius monaſterio/sub cuiuſq; ductū & auſpicio liber pene deperditus/
 eſt in lucem reſtitutus/atq; omnibus exhibitus. Vbi proſecto licet inuenire non mi
 nora ſolatia/remedia/medicamina/ad omniū aduerſitatū/fortunęq; malignitatis
 patientiā/tolerantiāmq; in multis & prolixis multorū philoſophorū libris. Pog
 gium itaq; ut omīs homo in hoc libello legat ſuadeo fideliter. Vale reuēndiſ
 ſime pater; & me ut facis ama. Ex Tūbinga ſexto die Marcij. Anno dñi, M. D. xij.

¶ Argumentū Henrici Bebelij Iuſtingenſis in utiliſſimū
 Poggij Florentini librum de miſeria humana.

Qui cupis ad duros mentem componere caſus:
 Rebus & aduerſis nomen habere viti
 Et cupis equali triſtiſſima fronte vagantis
 Mūnera fortunę ſuſtinuiſſe potēs;
 Hunc lege queſo librum: quem condidit ore diſertus
 Et late lingua Poggius ipſe decus.
 Hic tibi declarat: nihil eē ſeip̄ orbe beatum
 Et miſera cūctos conditione frui.
 Caſibus aduerſis ut te patientia firmet;
 Dum ſis cum multis ſorte trahente miſer.
 Rebus & ut te ceſſes efferre ſecundis;
 Immemor ipſe tui. ſortis & ambigūq;
 Quandoquidem ſerui tolluntur ad ardua regna:
 Qui quoq; rex fuerat poſtmodo ſeruus erit.
 Tam nil perpetuum/constans/durabile mundo
 Permanet; & preſens vix tenet hora fidem.
 Spes hominum fallax: conatus & irritus uſq;
 Mellifluo vt docet hic Poggius eloquio.

f 3

¶ Inter varios scriptores / qui res diversas suis studijs cōplexi sunt nulli mihi pro-
pius ad hominū nūtilatē accessisse videntur: q̄ hi qui ad coercendas nimias ani-
mi cupiditates / tum etiā ad refrenandā ambitionem / superuacaneūq; rerum
fortūtarū appetitū p̄niciosa mortalib; mala suā opam cōtulerūt. Nā qui huius vi-
tē miserā cōditōem legentib; exponūt; docētq; n̄ras miseras oīs a fortunā bonis
p̄ficiat; deoq; modū ita tuendū esse cupiditatibus: hi sunt p̄fecto qui plurimū de
hūano genere mereant. Necesse est em̄ admodū reprimi cōhiberi; has sup̄flua
in q̄b; mergimur cupiditates: cū intellexerint fortunē mūera: quē tāto cōcūctū ee
petunt: originē & fundamentū n̄ris miserijs p̄bere: inq; illis cōsistere sedē infelicitatis
hūanē. Et certe oēs anxietates / oēs vitē molestie / oēs aior; morbi cōtrahunt a
fortunē donis: quē cū decora speciosaq; videant; allicūt homines ad se expēdās
ignaros sane quātis curis possidentes torqueāt; q̄tūq; afficiāt calamitatib;. Ad ea
cōsequēda / cū mens hoim ceca ignaraq; futuri oī studio anhelet retrahēt. p̄culdū
bio pedē a quo cēpant cursū: si admoniti fuerint: nullā fidē / nullā certā spem in his
rebus esse habendā: quē sursum deorsum / Manis oīa fortunē impio regunt. Hic
diuitias magno cumulat studio: inscius se foueāt in quā decidat parare. Alius opes
sibi cōparat & amplitu dinē: q̄s inuidia sequit; inq; eis cōseruandis intū labore
noctū vigilijs vexat. Hic summā locū in ciuitate / ac magistratus eximios querit: ut
in se cōparet tū odij / tū exilij locū. Quidā suarū ciuitatū tyrānidē incubuerūt: ignari
ut viderē raros eiusmōi hoies violentā mortē effugisse. Vxor & liberi ab alijs expe-
tunt. At hi q̄tas & q̄ graues secū ferāt curas / angoreq; mēris: horūt qui eiusmōi
molestias sunt expti. Multi vilitate formaq; corpis letant / rebus ad breue sp̄s du-
raturis: & q̄s tenuissima res possit cōficere adlelere. Amplissime dignitates / priu-
cipatus / regna / impia nihil aliud scimus esse q̄ blā dimēta fortunē. Quē q̄ multo
defutuerint / luserint / euerterint. & legimus & ipi vidimus / haud pura humanē mi-
seriē documēta. Quia p̄pter qui harū rerū nimias cupiditatē ex mētib; hoim de-
lere conant; stradentq; parū cōmercij cū fortunē donis habendū esse: p̄ ceteris cō-
sulere iudicandi sunt: tū q̄tū corpis / tū animi tranquillitatis: quē duo si sana mēs foret;
essent ceteris anteferēda. Ut igit; & nos aliquid utilitatis ad vitā hoim n̄ris luctura /
cumculis conemur afferre: duob; libris ex p̄ssumus / prout ingenij facultas tulit. Ita
sit miseria cōditionis q̄ nati sumus: & q̄tū hoies suis cogitationibus defutuerint
ut p̄specta naturē ibe cillitate / sibi casum statuere cognoscāt / qui fortunē temerita-
ti nimīū crediderint / suisq; cogitationibus aliquē prebeant tranquilliorē portū: ex
quo veluti e speculo quōdā tuti p̄spiciant eorū tēpestates / qui se procelloso fortu-
nē vento cōmiserē. Non autem ignoro me eam sumptuē scribendi materiā / quē
excellens ingenij / exquisitam doctrinā / summā eloquentiā requirāt. Sed nil amplius
a nobis postulandū est q̄ qd; possimus p̄stare. Hunc autē laborem / ut cūq; hoies
de eo sint iudicaturi / ad publicam certe omnīū sumpsimus utilitatē. Tibi vero illi
suis princeps hoc opusculū inscripsi: quē scio tuorū p̄genitorū p̄clarissimos. Prin-
cipū vestigia imitantē delectari doctōrū hoim ingenijs: & libentē legere quae a me
scribunt. Quis autē certus sim equitatē / moderatiōnē animi tui / oīm ab se infelicitatis
suspitiōnē ppulaturā esse: tamē non parū tibi p̄futurā arbitror huius ope-
ris lectiōnē / tum ad p̄cauendas fortunē insidias / quē nō effugiunt huius vitē mīe-
riam: tum ad tutiora cōsilia capecēda. Nam cū velut in speculo p̄pexeris: q̄m
tos fortuna tanq; in spectaculū vulgi luserit: eamq; in bello plurimū posse maiori
quādā p̄uidentiā te illius arbitrio p̄mittere: eiusq; mūnera hesitanti capies manu.
Summam quippe gl̄iam rebus / pace / belloq; gestis pro tua p̄stanti virtute es confes-
quutus: quā tibi non solū conseruandā censeo / sed etiā augendā. Sua deoq; ut por-
tius confidas virtutū p̄sidio: quē in duce belli requirunt; quēq; in te sunt eximie: q̄
fortunē indulgentia / quā raro experiri tutissimū esse viri sapientes volunt.

Fortunē va-
nitates.

Intentio au-
ctoris.

Dedicatio
op̄tis.